

Дзвоник

№ 158

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 13 рік видання, червень, 2020 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 158, 2020 р.

*Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.*

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,
Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

Іван КОВАЛЕНКО

Теплінь

Яка теплінь! Немає зовсім спеки,
І вся земля одним теплом цвіте.
В заплавах поспиналися лелеки –
Їм чути навіть, як трава росте.

Я на човні. А озеро – прозоре,
І в нім життя клекоче і буя.
Дрімають верби в сонячнім просторі,
І в озері на дні розтанув я.

Яка теплінь! Не буде громовиці,
Голубить світ ласкава ця теплінь.
На лузі скошенім нестрижені копиці,
Як дітлахи, біжать у далечинь.

Не знаю я, навіщо жить на світі.
В нім стільки лиха, зла, куди не кинь.
Та, мабуть, варт хоч день один зустріти,
Коли була така ясна теплінь.

Хто це в лісі там говорить

Хто це в лісі там говорить,
Хто це вітами шумить,
Чи береза білокора
З вітром тихо гомонить?

Чи то дуб старий, дебелий,
Казку так веде лісню;
Чи то граб стрункий, веселий
Зве закохану сосну?

Може, ясені зелені
Гру веселу завели,
Може, то кудлаті клени
Сварку з вітром підняли?

Може, то осини плачуть,
Може, то вільшини сміх,
Може, в'яз, сумний на вдачу,
Там жаліється на всіх?

Я ніяк не розгадаю,
Звідкіля цей дивний шум;
Я його без меж кохаю,
Повний світлих ніжних дум.

Максим РИЛЬСЬКИЙ

Спинилось літо на порозі

Спинилось літо на порозі
І дише полум'ям на все,
І грому гордого погрози
Повітря стомлене несе.
Умиється зелене літо
І засміється, як дитя, –
Весни ж і весняного цвіту
Чи я побачу вороття?
Чи весняні здійсняться мрії?
Чи літо не обманить їх?
Чи по степу їх не розвіє,
Мов пух на вербах золотих?

Олекса ЮЩЕНКО

Літо

Серед моря квітів,
Серед моря трав
Весело шуміти
Запашним вітрам.

Серед моря квітів
Бджіл гудуть рої.
Літо моє, літо,
Співанки мої.

В смолках вітер гонить
Хвилі в далечінь,
На безмежних гонах
Виграє ячмінь.

О рожевий колір,
Смолок любий цвіт!
Лугові і полю
Сонце шле привіт.

Наталя КАРПЕНКО

Літечко працює

Літо теплі промені назбирало,
Стільки треба встигнути – дня замало.
Треба літу ягідку запалити,
Треба жито й зіллячко накосити.

Грає влітку сонечко височенько,
Бачить влітку сонечко далеченько.
То коли ж тут літечку спочивати?
Треба теплим променям раду дати.

Тож працює літечко щохвилини,
Понад світом жайвора пісня лине.
Гріє літо поглядом і зоріє,
Хто збирає промені, той зуміє!

В. ВОЛОС

Ластівка

В небі ластівка літає,
Всім про літо сповіщає:
Бджілкам-трудівницям –
Що розквітла медуниця,
Сойці і синиці –
В лісі визріли суниці!
Жабкам-скрекотушкам,
Гарним чепурушкам,
Що з листків латаття
Можна шити плаття,
А з зеленої травички
Можна плести черевички.
В небі ластівка літає,
Всім про літо сповіщає!

Василь ЧУХЛІБ

Лісова поштарка

Чи знаєте ви, що в кожному лісі є своя пошта і, звичайно, поштарі?

У Золотому бору поштаркою була сорока Чара. А яку пошту вона носила? Усяку. Пішли он зайці на далекий город аж за Синє озеро капусту заготовляти. День, другий, третій чекають-виглядають їх зайчихи з маленькими зайченятами. І бідкаються: чи не приключилось лихо яке із зайцями? Аж тут приносить Чара звістку: так і так, мовляв, такі велетенські качани вродили цього літа, що ледве котимо, тож не хвилюйтеся, незабаром будемо.

– Спасибі, Чаро! – дякують звеселілі зайчихи.

А зайченята від радощів довкола неї гопачок витанцювують.

У бобрів – свої клопоти. Почала у річці вода спадати, скоро, гляди, всі хатинки опиняться на суші. Послали бобри униз по течії бригаду: будувати греблю. Була там Чара і принесла в Боброве селище прохання: «Не справляємось самі, чекаємо підмоги!»

Ведмідь-пасічник своїй родині в листі приємне повідомляє: «Качаю мед, уже всі барила і барильця повні, так приїжджайте забирати». І ведмеді запрягаються у воза, поспішають на пасіку.

Того дня Чара чомусь затримувалася, що на неї не було схоже. Зайці і білки, борсуки й лосі, кожен займаючись своєю справою, час від часу поглядали на небо: чи не летить Чара?

– Чи не потрапила в біду? – роздумував муругий* Лось. – У дорозі чого не буває...

– Не пер-реживайте! Загор-рає, мабуть, ваша Чар-ра на озер-рі, – прокаркала безхвоста Ворона та й замовкла, бо Лось глипнув на неї сердито.

А Чара того дня, як і завжди, летіла такою звичною дорогою – понад полями і перелісками, понад річкою і Синім озером. День був ясным, небо – голубим, і поштарська сумка не здавалася їй важкою, Чара навіть наспівувала:

*Листи і телеграми
І здалека, і зблизька
До Золотого бору
Несу, несу, несу.*

Унизу пропливали знайомі галявини, дерева й кущі. Он і Золотий бір уже видніється, ось і Сунічна галявина, по ній стелеться туман...

Та який туман може бути у сонячний день? Чара опустилася нижче й побачила: на галявині валує дим. Горіла суха трава, вогонь перекидався на кущі, добирався до сосон. Чара кинула свою поштарську сумку й стала літати над полум'ям, лопотіти крильми, але вогонь розгорався ще дужче. І тут Чара подумала: неподалік же Боброве селище! І вона майнула туди.

Бобри хутко притягнули насоси, зроблені з бугили, і Чара разом з ними качала воду, аж поки вогонь не погас.

І тоді вона кинулася до кущів, де лишила сумку з листами.

Та на тому місці чорніла лиш купка попелу...

– Що ж тепер буде?! – в розпачі мовила Чара.

Бобри втішали її, як уміли, та вона не могла заспокоїтись.

Пізно ввечері повернулася Чара додому та й упала знеможена.

А прокинулася від галасу, який долинав з галявини. Чара відчинила вікно і побачила гурт схвильованих звірів і птахів.

– Ну ось, вона спить собі преспокійненько, а ми тут пошту ждемо-виглядаємо! – заметляла хвостом лисиця.

– Авжеж, хоч би пробачення попросила! – докинув капловухий Заєць.

– Та дайте хоч їй слово сказати! – цитьнув на них муругий Лось, і його підтримали зайчихи.

– А що там слухати? Не знаєте ви цих сор-рок! Хіба можна їм вір-рити? – каркнула Ворона.

Чара тільки наважилася щось казати, як звірі та птахи знову загаласували, засперечалися.

– Тоді дозвольте мені мовити! – І тільки тепер усі побачили Бобра, що вибрався на пеньок і кланявся на всі боки. – Якби не поштарка Чара, то й Золотого бору могло б не бути...

І Бобер почав розповідати про те, що трапилося вчора на Сунічній галявині.

Коли він закінчив розповідь, звірі й птахи якусь хвилину мовчали, навіть Ворона. А тоді кинулися до Чари, щоб подякувати їй.

Але лісової поштарки Чари вже не було на галявині. Вона знову була в дорозі, летіла за новими листами.

*Муругий – темно-сірий із темними смугами; мурий.

Микола КОРСЮК

Наша ткаля

В нас бабуся – мудра
ткаля, –
Усю хату повстеляла
скатерками, доріжками,
килимками, рушниками,
мов небесними зірками.
До такого я не звик, –
всіяла увесь рушник
квітами та півниками.
А тому, коли зоріє,
увесь двір наш піє й піє.
Не хочу я їй сказати,
що не можу довго спати,
бо бабуся мудра ткаля, –
увесь світ в рушник заткала,
тож хай піють півники
й красуються рушники.

Телефон

Рано-вранці всіх ворон
Розполохав телефон, –
Воронята із гнізда
Випурхнули, щоб біда
Тут не сталася яка, –
Розкричались і сороки,
Розлетівшись на всі боки.
Трубку взяла Ворониха,
Бо й сама боялась лиха, –
Враз у трубці дуже строго
Пролунав голос старого
Ворона; він, сивий дід,
Запрошує на обід,
Бо і в сина у гнізді
Пропищали на зорі
Воронята премалі.
Отож буде вдячний дід,
Що всі прийдуть на обід.

Горобець

Вийшов з хати горобець
Та й подався за хлівець
Заробити на хлібець,
Прикупити борошна,
Пива квартиру і вина,
Назбирати хмизу в'язку,
Щоб спекти розкішну паску,
Бо невдовзі, через тиждень,
Буде в них святий Великдень, –
Отож треба гороб'ят
Готувати всіх до свят,
Бо у них тих гороб'ят
На руці як пальців, – п'ять.

Ліс

Був той ліс
із добрими очима,
серед нього зайчик
хатку мав,
як зима зимно сніжила,
він ту хатку листям покривав.
За те зайчик
був йому удячний
І навесні діток
дарував.

Летів хрущ

Летів хрущ
Попри кущ
І не подивився,
Що кущ гілля опустил, –
Тож він зачепився.
Заболіла голова, заболіло тіло,
Бо у бідного хруща
Крилочко злетіло.
Хрущеньята біжать-біжать,
Летять хрущеньята,
Як допомогти, врятувати
Їх славного тата?

Марія ЧОРНОБАЙ

Найкраще свято

Весняні сні розлиті в повітрі, немов десь за обрієм пролетів невгамовний птах та своїм крилом випадково зачепив божий ранковий чай. Пахне м'ятою та бузком. І чарами... Весна! Крізь тремтливе світло проступають перші усмішки сполоханих квіточок і стелиться світом жага до життя. Лунають солов'їні пісні й майбутнє звучить вже не так таємниче.

Саме в цю пору, залоскотана сонячними промінчиками, прокидалась в лісовій галявині Царівна – дочка Весни та Проліска, яка кожного року гуляла серед людей, аби вилікувати їх від зимового суму та надихнути на підкорення нових неймовірних вершин. Кожного року мінявся колір її пишної коси та зелених очей, тому ніхто ще не зміг пізнати лісову мавку, крім старого сліпця-лірника – на п'ятий рік її візиту він впевнився, що чує той самий чарівний голос, – так зав'язалась дружба поміж часом, простором та світами.

Цього року старий зачехкався своєї дочки (так він її з ніжністю називав), але не зрадив своєї обіцянки – зустріти її біля занедбаної криниці з вигорілими на сонці камінчиками. Коли ж вона йшла до нього, його серце, навіть не бачивши її, відчувало та наповнювалося радістю і любов'ю, ніби дитячий різдвяний вірш. Так вони проводили весь травень до серпня, мандруючи від хати до хати та надихали людей своєю музикою. А які то були мелодії, які то були пісні! Весь світ завмирав, й теплий вечір, якому нема кінця й навіть хвили, що бились десь за обрієм, на далекій косі, прислухалися до солодких нот.

Одного такого весняного вечора їх музика обірвалася – почувся плач. Здивована мавка підійшла до маленької дівчинки, аби запитати, що ж такого сталося, коли навіть чарівні мелодії не в змозі залікувати сум її чистої душі. Дитина розповіла, що дуже любить свою матусю, бо вона найкраща у світі. Вона так про неї піклується: завжди готує

щось смачненьке на сніданок, а коли захворіє – очей вночі не заплющить. А ще матуся завжди хвилюється, коли вони з братом на балці затримуються й не приходять додому вчасно. А ось сьогодні їй на день народження мама подарувала рожевого слоника – того самого, якого вона ще того року загадувала... Царівна нічого не розуміла. Вона ж то думала, що це щастя – мати таку люблячу матусю, а дитина плаче?! Тоді дівчинка витерла сльози та пояснила, що в неї немає приводу матусю порадувати – її то день народження у лютому, а тоді конвалії, мамині улюблені квіточки, не ростуть! Якби матуся народилась весною, ото було б щастя! І дівчинка ще більше зажурилась, а

мавка засміялась своїм дзвінким сміхом. Немає нічого прекраснішого у світі, аніж дитяча безпосередність та наївність!

Лісова Царівна вперше розкрила свою таємницю ще комусь, окрім старого друга-лірника та пообіцяла маленькій незнайомці, що Весна виправить цю непорозумілість, та саме з цієї миті усі матусі світу зможуть насолоджуватись ще одним своїм святом – Днем матері! Саме квітучою, теплою весною, як і материнське серце, зіткане з дитячих посмішок і промовлених слів любові.

Славетні українці

Левко Платонович Симиренко

Левко Платонович Симиренко народився 6 лютого 1855 року в селі Млісві Городищенської волості Київської губернії. Його батько Платон Федорович був освіченою людиною свого часу, закінчив вище технічне училище у Франції. Свої прогресивні погляди, а також любов до природи і садівництва, Платон Федорович прищепив і сину Левку.

У 1873 році після закінчення гімназії Левко Платонович вступив на фізико-математичний факультет Київського університету, а незабаром перейшов на природничий факультет Одеського університету.

У 1878 році, одразу після закінчення університету, за активну участь у революційному русі його висилають в Красноярськ. Перебуваючи в неволі, Л.П. Симиренко продовжує займатись садівництвом.

У 1887 році Левко Симиренко повернувся із заслання і поселився в селі Млісві, заснувавши колекційний сад і приватний Помологічний розсадник (помологія — наука про сорти плодівих і ягідних рослин), який згодом перетворився на наук. центр садівництва і мав найбагатшу в Європі колекцію плодівих і ягідних культур. Наприкінці 1880-х рр. учений розробив велику і всеохоплюючу програму вивчення сортів плодівих культур. Вчений зібрав саджанці і живці з різних місць України, Прибалтики, Молдавії, Кавказу, Криму та багатьох країн світу і одержує від них посадковий матеріал майже всіх відомих на той час сортів плодівих і ягідних культур. В його маточному саду нарахувалось 889 сортів груш, 900 – яблуні, 81 – сливи, 350 – черешні і вишні, 115 – персика, 56 – абрикосу, 45 – горіха, 165 – агрусу. В колекції квіткових і де-

коративних рослин було 927 форм троянд, 305 різновидностей хвойних дерев та багато інших декоративних рослин.

Учений всебічно вивчив зібраним сорти, поліпшив селекційним способом якість місцевих, акліматизував чужі й вивів нові (наприклад, сорт яблуні Ренет Симиренко), вказав, для яких районів рекомендовані сорти є перспективними. При розсаднику організував школу садівників і виховав низку кваліфікованих фахівців, зокрема свого сина Володимира Симиренка.

У 1901 році вчений виклав результати вивчення помологічної колекції свого розсадника у книзі «Ілюстрований опис маточних колекцій розсадника». У 1912 році виходить у світ фундаментальна праця «Кримське промислове плодівництво», де викладені десятирічні дослідження з різних питань садівництва.

Із 1894 р. Левко Симиренко — член-кореспондент Бельгійського товариства садівників, почесний член Французького помологічного товариства (із 1895 р.) та інших наукових товариств. Нагороджений Великою золотою медаллю ім. Х.Х.Стевена (1914), Золотою медаллю Французького товариства садівників (1913), Великою золотою медаллю Петрограду та Міжнародної виставки садівництва.

Помер Левко Платонович Симиренко шостого січня 1920 року. Сад Симиренка був націоналізований органами радянської влади ще за життя вченого і за його згоди. На базі розсадника організована Мліївська садово-городня дослідна станція, яка пізніше була реорганізована в Центральний державний плодівий розсадник України.

Людмила ДОРОШ

Крізь шпаринку – у світ казковий

Василька знову привезли в село до дідуся й бабусі, навіть якщо він цього не хотів. Чому ж не хотів? – спитаєте ви. Адже в селі завжди так весело, із сільськими дітьми можна бігати по луках і долинах, рубати шаблею височезні бур'яни, уявляючи себе древніми лицарями, які через непролазні чагарники йдуть визволити викрадену царівну? А тому, що Василько був не таким, як інші сільські хлопчики. Він не любив гратися у війну, а любив тварин, природу. Йому було шкода рубати чагарники, адже вони живі і їм це болять. І тому сусідські хлопці вважали його дивакуватим і не запрошували до своїх ігор.

Хоча дідуся й бабусю він дуже любив, але ті не могли весь час проводити тільки з ним, бо в селі ж так багато роботи. Василько нудився, тинявся туди-сюди, аж поки одного разу не майнуло йому в голові вилізти на ту стару драбину, яка вела на горище літньої кухні. Колись там була хатинка його прабабусі.

– А що там, бабусю? – запитав хлопець.

– Та нічого особливого, Васильку, різний непотріб, який роками ми там наскладали, а порядки навести було все ніколи. Немає там нічого цікавого, тільки пил та миші!

Але Васильку все одно хотілося на те горище, тож бабуся не утримувала його.

Ледь зміг відкрити хлопчина старі похилені двері горища. Боязко зазирнув у темряву і побачив там невеличкий коридорчик, де на підлозі лежав торішній часник і цибуля. А далі, вглиб – ще одні двері. Коли Василько, обережно ступаючи поміж часником і цибулею, дійшов до тих дверей, вхідні двері зі скрипом зачинилися. Василько ледь не обімлів – йому згадалися історії з привидами та неспокійними душами, які непокоять живих або просто живуть у старих хатах. Його серце шалено закалатало. Але на-

прочуд усім насмішкам хлопчаків, які називали його боягузом, Василько взяв себе в руки і потягнувся до тих других дверей. Двері були старі, тож отвору для ключів у ньому не було, щоб зазирнути туди, та й темно було. Василько повільно, ледь-ледь відчинив двері, і від несподіванки мало не випустив ручку. З тієї шпаринки на нього полилося яскраве світло, яке спочатку його засліпило. Призвичаївшись із тим дивним джерелом світла, він побачив таке, на що аж ніяк не сподівався!..

Горище зовсім не було темним, повним пороку й непотребу місцем! Це був немов чарівний казковий світ, ясне світло наповнювало кожен куточок. Там панувала чистота й порядок, і було повно різних живих істот: зайчиків, ведмедиків, ляльок та багато інших іграшок. Було зрозуміло, що вони відмінно між собою розуміються, бо Василько побачив вовка із козенятами, які весело сміялися й пили чай, ляльок, які катали на візочках маленьких зайчиків, ведмедика, який читав казки дерев'яному конику-гойдалці. Аж ось Василько побачив машину, якою грався, коли був геть

маленьким, яку залишив у бабусі, тому що в неї відламався кузов і колеса. Але зараз вона була справна і виглядала, мов нова. Не усвідомлюючи того, він потягнувся за машинкою, але як тільки двері відчинилися ширше, весь той казковий світ зник одним махом, і на його місці опинилися великі купи різних старих поламаних іграшок, потріпаних книг та уламки старих меблів.

Розчарований, Василько зачинив двері й хотів було спускатися з горища. «А що, як подивлюся у шпаринку ще раз?» – прийшла йому думка.

Знову обережно відчинив двері і приклав око до ледь помітного отвору. Казковий світ і далі продовжував своє існування, немов би його ніхто й не турбував хвилюку тому.

«Чудасія, – думав Василько, спускаючись через деякий час із горища, – і ніхто й не повірить, знов казатимуть, що я дивакуватий, що мені приснилося».

А внизу його вже чекала схвильована бабуся, яка місця собі не знаходила.

– Що ти там стільки робив, Васильку? Я вже злякалася, чи не сталося тобі там щось? Там же стільки різного мотлоху...

Вона зупинилася й недоказала, побачивши піднесене, щасливе обличчя онука.

– Бабусю, – нерішуче мовив Василько, який просто не міг утримати в собі того дива, яке з ним сталося, – а якщо я вам скажу, що там, на горищі, – дивний казковий світ, який живе своїм життям? Ви мені не повірите, правда? – і він усе їй розповів.

Бабуся уважно подивилася на онука, а потім і собі зізналася:

– Чому ж, голубе, повірю... Я теж, коли була маленькою, бачила казковий світ, про який ти мені розповідаєш, на горищі в моєї бабусі. Це сталося всього один раз у моєму житті, але я запам'ятала його назавжди. Кажуть, що тільки чисті душею люди можуть його бачити. Обрані!

Василько нікому з друзів не розказав про той таємний казковий світ. Та й навіщо? Йому б усе одно ніхто не повірив. Та й не потрібно було хлопчику, щоб йому хтось вірив. Він почував себе щасливим, обраним, особливим і сподівався, що ця дивовижна зустріч ще неодмінно відбудеться. І якщо не з ним – то, можливо, з його майбутніми дітьми, якщо вони матимуть чисте й добре серце.

Приказки, прислів'я та прикмети червня

Вранці трава пахне сильніше звичного – на дощ.

Горобці веселі, рухливі – до гарної погоди.

Під час сходу сонця стоїть духота – до негоди.

Сильні роси – до родючості, а часті тумани обіцяють урожай грибів.

Стадо до вечора разревілось – дощитиме.

Туман вранці стелиться по воді – буде сонячно.

Травень – радість, а червень – щастя.

Травень творить хліба, а червень – сіна.

У червні коса по луках іде, а в липні серп за хлібом біжить.

У червні першу ягідку в рот кладуть, а другу додому несуть.

Червень – кінець проліття, початок літа.

Червене тепло миліше хутряної шуби.

Якщо в червні ночі теплі, тоді напевно можна очікувати врожаю плодів.

Якщо навколо мурашника багато мурашок – на гарну погоду.

Якщо бджоли роєм гудуть на квітучій горобині – завтра буде ясно.

Дмитро ПАВЛИЧКО

Золоторогий олень

Поема

(Продовження
з попереднього числа)

Він їх бив, тусав, колов,
Лупцював рогами,
Поперекидав усіх
Догори ногами.

Вистрибом по них ішов,
А вони лежали.
І валялись коло них
Піки і кинджали.

Боронитися ніхто
Не подумав навіть.
Дряпнеш звіра, а король
– Зварить чи задавить.

Сам король не бився теж
– Серце мав захланне:
Вбити звіра – тож рости
Злото перестане!

А Золоторіг товче,
Місить груди й чола.
Скільки панства там було –
Все лягло довкола.

(Дещо, правда, піднялось
Із тії неслави,
Але те було навік
Скручене й кульгаве).

Розлетілось, розбрелось
Воїнство хоробре.
Королів указ воно
Пам'ятало добре.

«Хай, – гадали, – звіра вб'є
Королівська криця,
Ми не хочем за пусте
У котлі вариться.

Хто живий, рятуйсь, тікай
Швидше якомога,

Доки в плечах ти не чув
Золотого рога!»

Зникла миттю з-за стіни
І дозорців рота.

Брами отвором стоять,
Навстіж – всі ворота.

Спритно вискочив пастух
Оленю на спину.
І майнув Золоторіг
В рідну полонину.

Гарно, весело жилось
Нашим друзям дома.
Кожна стежка і гора
Мила і знайома.

Смеречина – мов дими
Голубі, прозорі,
А на кичерах ростуть,
Як суніці, зорі.

У бескетті, мов дзвінки,
Голосні джерела.
Задзвонила серед них
Пастушкова фрела.

Хлопця шанував народ
За відважне діло,

Бо й онукам короля
В гори не кортіло.

Двісті літ Василько жив,
Був здоров од бринзи.
Тільки снилися йому
Паничі і принци.

А як він узяв і вмер,
Щоб не постаріти,
Люди славили його,
Плакали трембіти.

Олень туги не зборов,
Самоти не стерпів,
Як пішов, так не прийшов
Зі своїх вертепів.

Дехто думав, що вовки
Оленя роздерли.
А де ж роги золоті,
Сяючі, як перли?

Їх шукали, та дарма, –
Не знайшли донині.
Значить, олень той живе
Десь у гушавині.

Десь у горах тих живе,
Що сягають неба.
Вільні люди там, і їм
Золота не треба.

Тож він ходить по лісах
Вже сідий, статечний.
Це підтверджує також
Факт незаперечний:

Ще коли пастушив сам
І ходив по рижки,
Бачив оленя того
Автор цієї книжки.

КІНЕЦЬ

••• Вивчаємо англійську •••

Дорогі діти, вітаю вас з початком літа! Сьогоднішня сторінка присвячена теплу, літу та морозиву.

1. Прочитай віршик «June is a Tune». Про що тут йдеться мова? Чи ти знаєш інші

June is a tune
that jumps on a stair.

June is a rose
in a little girl's hair.

June is a bumble
of one small bee.

June is a hug
from the sunshine to me!

вірші англійською про літо?

2. Літній кросворд. Прочитай ці 23 слова, що пов'язані з літом, та переклади їх українською Чи ти зможеш відшукати усі слова у цьому кросворді?

Summer Word Search

S F L I P F L O P S I S L E P
S U N S C R E E N A N U O S I
A U N G U E S T H D O N V W C
B N E G J O C E A N F S S I N
A P O O L J U R Y S U H O M I
R U G U S A T A E U N I H S C
B M G C R E S A M A S N I U S
E E N U F O N S U M M E R I P
C M A A S T O H E T H I N T R
U V A C A T I O N S R H L A I
E R O B I L K R X J O I O U N
I I N S E F I T S F U N P T K
C A R E L A X S U L Y L O L L
E J U N E A C F A M I L Y S E
I C E P O P A H O T S R E L R

AUGUST
BARBECUE
BEACH
FAMILY
FLIP FLOPS
FUN
HOT
ICE CREAM

ICE POP
JULY
JUNE
OCEAN
PICNIC
POOL
RELAX
SHORTS

SPRINKLER
SUMMER
SUNGLASSES
SUNSCREEN
SUNSHINE
SWIMSUIT
VACATION

3. Лабіринт

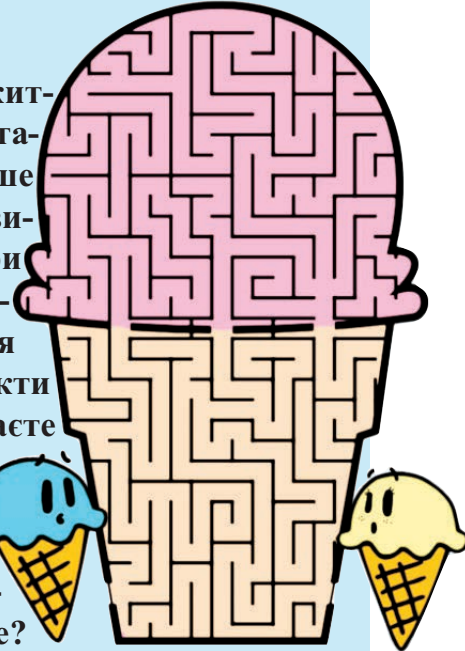
«Морозиво».

Допоможи блакитному морозиву дістатись якнайшвидше до жовтого. Як називаються ці кольори англійською? Можете позмагатися між собою і засікти час, коли шукаєте правильний шлях.

4. Ти любиєш морозиво? Яке саме?

Подивись на малюнок із різновидами морозива та обери своє найулюбленіше.

А тепер намалюй морозиво у 4 стаканчиках на свій смак. Зверни увагу на кількість кульок у кожному стаканчику (a scoop - кулька).

strawberry

chocolate

mint

vanilla

lemon

toffee

Підготувала Ірина Савіна

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Панаса Гусонаса

частина II

6. Як Панас Гусонас Бабу Дику охрестив

Гості почали ховатись попід столи, попід лави, у клуні, курники, свинарники, собачі буди, а декотрі намастили п'яти салом, що аж курява знялась за ними, як за ескадронм гусарів.

Панас сам не знав, що робити: чи дати драла, чи чекати нападу Баби Дикої. Ну і як йому молотитися з Бабою, як боротися з нею, бо що ж не говори – Баба, хоча і сила дияволська, а все ж таки жінка, а на жінку з кулаками – фе, соромно! Але отримати від Баби прощухана теж соромно.

– Ну що ж мені робити? – почухав потилицю Панас.

А Баба вже лізе на нього з простертими кістлявими руками, з кривими пальцями та довгими кіхтями.

«Задушить!» – подумав Панас і перехрестився!

– Ха-ха-ха! – розсміялась Баба. – Мене хрестом не перелякаєш і не відженеш, не такі лякали – та не перелякали, не такі відганяли – та не відганяли...

Аж тут два горобчики «пурх-пурх» над Панасовою головою.

– Ану, лиш дивись, братчику, як всі пере-

лякались Баби, – промовив один до другого.

– Як їм не перелякатись, та ж вони не бачать її щодня, як ми у полі, – відповів другий горобчик.

– І не знають, що спіймана Баба служитиме господареві, як вірна наймичка, – вмішалась в бесіду синичка.

Панас тільки хитро посміхається і до Баби лагідним голосом:

– Та ні, паніматко, я не лякати й не відганяти вас збирався.

– А тоді чого перехрестивсь? – питає хитро Баба.

– Та то я тільки так... з радощів...

– Ге-ге-ге!.. з радощів кажеш? Ге-ге-ге!..

– Та з радощів, паніматко, бігме з радощів, багато про вас чував, а видати не видав, і ось тепер, як побачив, то з радощів перехрестився, бо то велика радість для мене і велике щастя таку гарну та приємну пані зустріти відразу так, не чекавши...

– Гі-гі-гі!.. – зраділа Баба, бо що ж не говори – вона все таки жінка, а жінці найбільша приязнь коли її хвалять.

– Та підходьте, паніматко, підходьте до столу... чарку вихилимо,

дві, ковбаскою закусямо, а потім – вина доброго, пива, а може й меду...

В Баби тільки слина покотилась по підборідді, бо зроду таких всяких страв не куштувала, кормилась вона кукурудзою, пшеницею, гречкою та іншим зерном, а

десь колись їй здавалось зловити польову мишу, або якесь пташеня. А тут – «Господочку, що тут страв!», але все ж таки стрималась.

– Та, – такнула, махнувши рукою, – немає в мене часу на посиденьки та гостини, бо ади...

– Знаю, знаю, – каже Панас. – Вам ніколи, ви прийшли за мною, але я сам добровільно з вами, паніматко, піду...

Баба вилупила на Панаса очі, проковтнула слину і зробила крок до столу рада, що Панас добровільно з нею піде.

– Бував уже я у тому краю, весело погуляв, тому радо піду з вами, паніматко, бо відколи повернувся, тільки про те й думаю, як потрапити туди знову.

– Ха-ха-ха... ге-ге-ге... гі-гі-гі... – хакала, гекала та гікала Баба, зрадівши почутому. Наблизилась до столу, а Панас скоро їй чарку в руки.

– За ваше здоров'я, паніматко!

– На здоров'ячко, – промимрила Баба і перехилила чарку, заплющуючи очі від міцноти слив'янки.

А Панас, не гаючи часу, смик скатертинку зі столу і р-р-раз! – натягнув її Бабі на голову.

– Го-го-гой, що це, що це?! – заревіла несамовитим диким голосом Баба.

– А це, паніматко, те, що ви попались!

– Гой-йо-йой! Р-р-рятуйте! Хто в Чорта вірує.

– А тут в чорта не вірить ніхто, паніматко! Правда, були такі в нас, але вже немає. На допомогу вам ніхто не прийде.

– Гой-йо-йой! Відпусти, змилуйся.

– Відпущу, певне відпущу, але спочатку ви паніматко, присягніть, що вірно будете служити мені, бо хто зловить Бабу Дику – томо вона буде вірно служити.

– А звідки ти це знаєш? – здивувалась Баба.

– Я багато дечого знаю, паніматко, а ви присягайте!

– Присягаю, присягаю Чорнім Писанію та Рогами володаря Чорного Світу Темночорного Драка...

– Го-го-го, паніматко, тут з такими ділами та іменами не ходіть, бо!..

– А на що ж тоді я буду присягати? – здивувалась Баба.

– Як на що?! На Святе Євангеліє та на Святе розп'яття.

– Не можу я на таких ділах присягати, бо я не такої віри, – відповіла Баба, думаючи, що таким чином перехитрить Панаса.

– А це дрібничка, ми зараз допоможемо. Ану, кличте отця, де два весілля – там вмістяться й одні хрестини.

– Гой-йо-йой! Р-р-рятуйте! – знову заревіла Баба.

– Ми якраз те й робимо, – посміхнувся Панас.

Почувши, що небезпека минула, гості почали вилазити з-під столів та лав, виходити з клунь, курників, свинарників та собачих буд, обтрушувати з себе порох, соломку, сіно, пір'я та все таке інше. З'явився і отець, радий, що буде прибуток, бач – окрім двох весіль, ще й хрестини, але знову треба хрещеного батька.

– Та стану я її хрещеним батьком, – погодився Іван Колопан.

Баба, з головою, завитою в скатертини, ревіла, сопіла, стогнала, ридала, пручалася, вигиналася, але даремно. Від такого, як Панас, ні вирвешся, ні не відпросишся.

Священик покропив три рази голову рабі господній Анні, так її назвав Іван Колопан, яка вмить заспокоїлася, а потім присягла на Святій Євангелії та Святому розп'ятті, що буде вірно служити Панасові до кончини свого віку.

Панас звільнив новоохрещену рабу господню Анну і попросив її, цього разу посправжньому, до столу, і знову почалися гулі:

*Ой, гулі, каже, гулі,
А все гулі-гулі –
Такі маю дві білявки,
Як гнилі цибулі...*

*Гоп, гоп, гоп...
Оженився хлоп!*

Панас собі люлюку смокче і радіє, що знову вдалось йому християнське діло зробити, а в підземному царстві знову такий гвалт піднявся, що аж.

– Та отой клятий Панас Чортопас усіх нас охрестить. Приймайте міри! Приймайте міри! – ревів розлючений генерал Диявол Бісвізен.
(Далі буде)

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ, Білорусія

Зоряний шлях білого латаття

(Продовження з попереднього числа)

Бусол високо підняв свій дзьоб і сумно поглянув на старого.

— Щось ти невеселий сьогодні, крилатий друже, — сказав Ладимир.

— Цього року все має бути добре, — заклекотів Янко. — І я зовсім не сумую. Навпаки, радію за вас, полішуків, бо ви і працювати, і відпочивати вмієте. І загадки цікаві придумуєте, одну з них я навесні чув: «Летів птах через попівський дах, сів на воротах у червоних чоботах...»

— Та це ж про бусла! — відразу загомонила дівтора.

А Ладимир поправив свої вуса, кинув хитрий погляд спершу на дітей, потім на Янка та й мовив:

— А я вам ще й таку загадаю: «В червоних чоботах, заховавши лапки, ходить по болоту, ловить спритну жабку...»

— І це про бусла! Це Янко наш! — радісно закричали діти.

Ладимир тим часом не зводив з птаха очей.

— І все ж ти, Янку, чимось заклопотаний...

Якусь хвилину бусол ще вагався, але потім зважився.

— Не знаю, чи зможете ви мене зрозуміти, — звернувся він до хлопчиків і дівчаток. — Може, й не слід мені говорити про свій клопіт у цей святковий день... Та все ж вислухайте мене. — Дзьобатий красень більше не клекотів. Здавалося, що гіркі слова народжуються просто у бусловому серці й виходять на білий світ. — Ви дуже дбайливі, сумлінні й працьовиті господарі. Ваші подвір'я буяють квітами. А на ставку, що біля моєї оселі, — пустка. Коло берега ще ростуть поодинокі травинки, та й комиш стирчить де-не-де. А так навкруги сама вода, чиста — ніби дзеркало.

Діти притихли. Задумався й старий Ладимир. Слова Янка почув і його молодший син — Кастусь. Він жив з батьками, мав лише двадцять літ віку, та вже привів до хати свою милу Настю, яка народила йому синочка. За столом їй не було — молодій жінці потрібно було вкладати дитину спати.

— Батьку, а що, як ми... — почав був Кастусь, але старий вже знав, що юнак хоче сказати,

ніби прочитав його думки.

— Правду хочеш сказати, сину. Коли ж іще, як не в таке свято, шукати красу.

— Але ж сьогодні не Купала, — озвався хтось зі старших дітей.

— Не поспішайте, малеча. На Івана Купала у лісі справді шукають красиву папороть, а на Зелене свято належить спрямувати свій погляд до зірок. Мій Кастусь володіє особливим даром: він на полювання ходить не лише з рушницею, а й бере з собою лук, з якого стріляє не менш влучно. Сьогодні опівночі ми розпалимо вогнище і заспіваємо таку пісню: «Ой, свята Трійце, свята Богородице, ой, посію льон — нехай добре вродиться...» Наші жінки підуть проводити русалок із поля до лісу, а Кастусь із луком і стрілами вирушить у хаші. А навіщо — про це ви завтра усі дізнаєтесь.

Свято добігало кінця. Зі сміхом, жартами й піснями люди поволі розходилися по домівках. Полетів до свого гніздечка Янко. А Кастусь, узявши зброю, що дісталася йому в спадок від діда, подався у лісову гушавину. Спершу хлопець відшукав широку галявину, потім розгледів на небі Чумацький шлях, серед тисячі ясних зір обрав найбільшу. І вистрілив.

На землю посипалися іскри. Мерехтливі, маленькі, вони утворили справжній зорепад. Кастусь подивився, куди вони падають. Потім вирушив у ту частину лісу, що була недалеко від буслової домівки, і вистрілив ще раз...

Уранці Янко, щойно розвиднілося, полетів на ставок збирати жаб своїм діточкам до сніданку. Покружляв над водою, спустився нижче — і здивувався: ледь не вся поверхня води була всіяна білими цятками. Бусол придивився уважніше й побачив, що це красуні-квітки розгорнули свої пелюстки на широких зелених листочках.

А з берега, сховавшись в очереті, спостерігав за птахом старий Ладимир. Він теж прийшов сюди по сніданок — хотів зловити онукам з півдесятка карасів. Але тепер добрий дід, здавалося, забув про свою вудку, радіючи гарним лілеям, які оздобили увесь ставок. Ладимир подумки щиро подякував зорям за те, що подарували птахам таку красу, і Всевишньому — за те, що Він з'єднав людей і буслів духом одвічного братерства.

? Відгадай ?

То що за диво-літаки
Сідають в лузі на квітки?
Не спочивають з даліни,
А вантажі беруть вони.
В саду старому під селом
У них є свій аеродром.
І літаки – за летом лет –
Везуть туди солодкий мед.

(Бджола)

Тільки дощик прошумів
За лужком, за лісом,
Хтось у небі рушничок
Вишитий повісив.
Хто вгадає з діточок,
Що воно за рушничок?

(Веселка)

Хто це лісом зараз ходить? –
Розмаїття ягід родить,
Тепло. Раді всі звірята.
А в пташок – вже пташенята.

(Ліс)

Вишні і вони – сестрички.
Є в садку, а є, що дички.
В червні достигають,
Всі їх добре знають.

(Черешня)

Творимо своїми руками

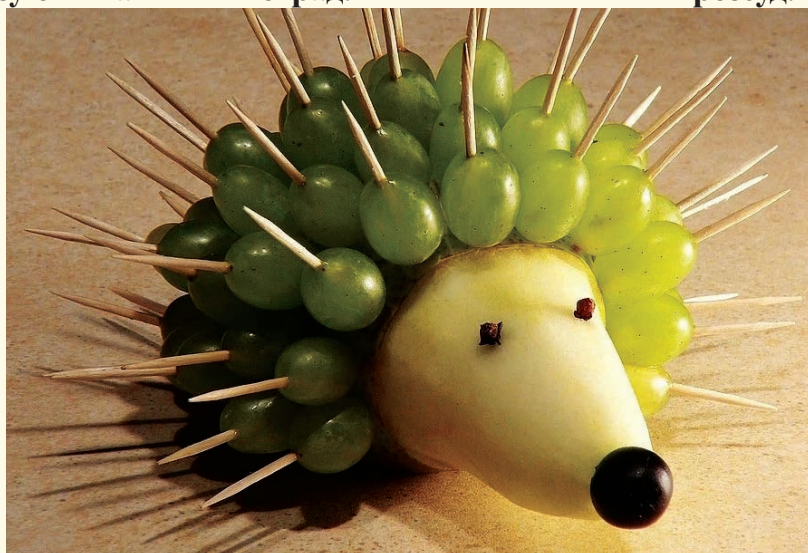

ВИРОБИ ІЗ ФРУКТІВ

Їжачок

Щоб виготовити їжачка, візьміть довгасту грушу, виноград і зубочистки. Приступайте до роботи:

- розріжте грушу навпіл;
- одну частину викладіть на тарілку;
- довгі зубочистки розріжте навпіл, нанизуючи на них виноград.

Вставте колючки в область спини, залишаючи місце для мордочки.

Очі і ніс їжачка зробіть з перцю-горошку.

Гусениця

Краса цієї поробки з фруктів у тому, що ви можете вибирати сорт і колір яблук на свій розсуд.

Що потрібно:

- яблука - 5-6 штук;
- морква - 1 штук;
- горобина (або інші подібні ягоди);
- виноград;
- зубочистки.

Наріжте моркву кільцями (не більше 5 мм).

На кожне яблуко прикріпіть по два кільця знизу – це ніжки.

Тепер кожне яблуко скріпіть між собою зубочистками – це тулуб.

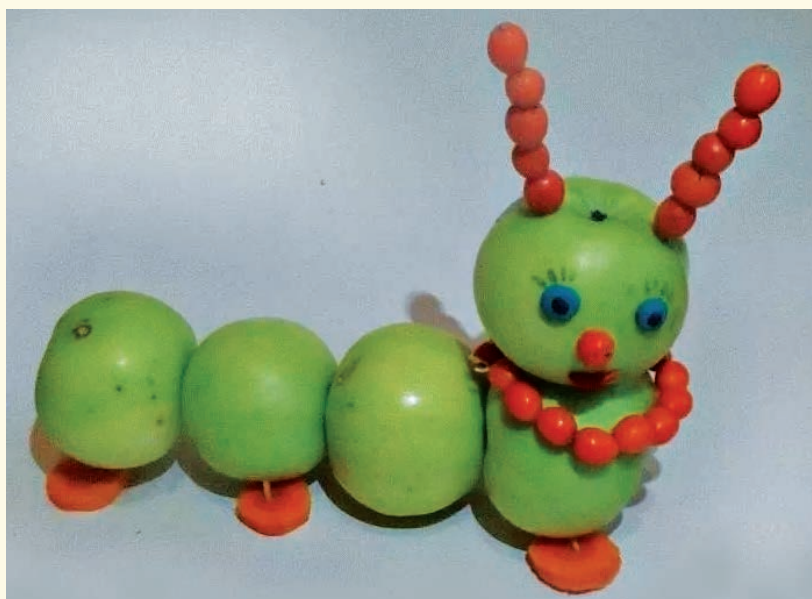
Одне яблуко встановіть зверху – це голова.

Очки зробіть з горобини (або чорниці), а носик – з винограду.

Ріжки також виконайте з горобини, нанизавши ягоди на зубочистки.

Ось такі барвисті незвичайні творіння стануть прикрасою будь-якої виставки або цікавим заняттям для дітей, які люблять майструвати.

Джерело: www.eddi-7.ru

Ходить червень

Не поспішаючи

Слова Людмили Савчук, музика Анатолія Павлюка

Хо-дить чер-вень по зем-лі, хо-дить

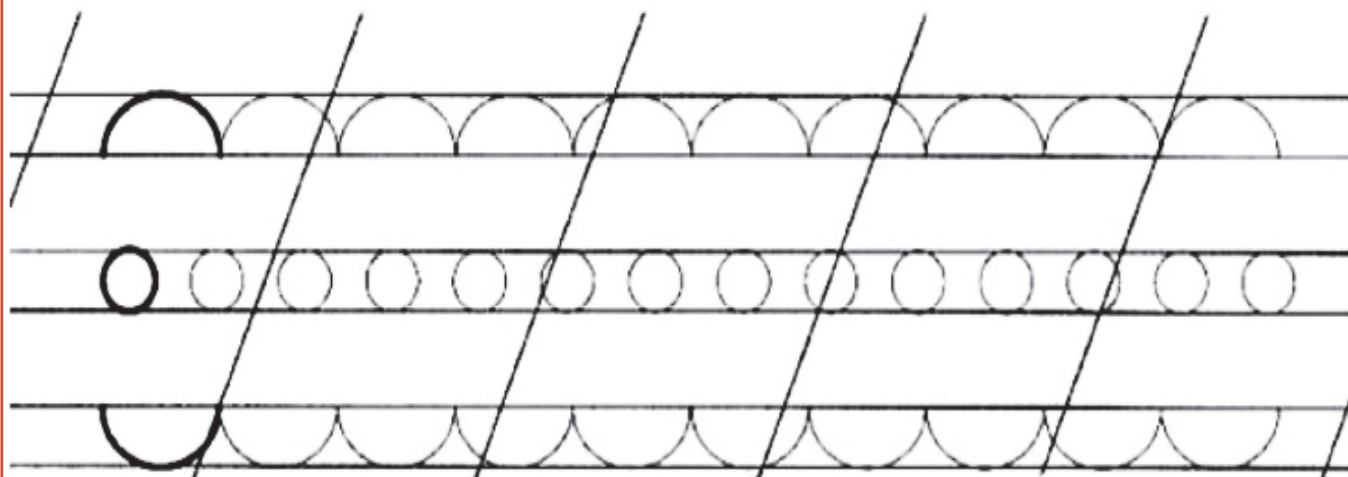
не лі - нить - ся. Під-ру-м'я-нив щіч-ки він виш-ням, по-

лу-ни-цям. Під-ру-м'я-нив щіч-ки він виш-ням, виш-ням, виш-ням, по-лу

ни-цям.

Ходить червень по землі,
Ходить, не лініться.
Підрумянив щічки він
Вишням (тричі), полуниціям.

Буйні трави на ланах
У покіс складає,
Ходить червень по землі -
Літо (тричі) починає.

День Онуфрія Великого – захисника квітів

Перший літній місяць приходить з теплим дощиком і полотном квітучої зелені. Для селян це час невідкладних польових робіт з ранку й до вечора. Порідшали розваги та застілля, але святкування не пропали. На 25 червня за християнським календарем випадає свято преподобного Онуфрія Великого (або ще Онупрія, Онопрія). Це свято не відноситься до великих, але відрізняється особливими «квітковими мотивами». Було помічено, що в середній і північній частинах України до 25 червня інколи бувають ранкові приморозки. Винуватцем вважали злого дідугана Мороза. Одного разу польові квіти довідалися від вітру про його намір знищити їх. Вони вирішили поскаржитися святому, чиє ім'я з єгипетської мови перекладається «той, хто завжди добрий» – Онуфрію Великому.

Преподобному шкода стало квітів і він пішов до Мороза просити, щоб той не зачіпав їх. Але впертий і холодний Мороз розсердив доброго Онуфрія. Розгніваний святий не втримався і вдарив Мороза обухом сокири по голові. Відтоді той хворіє кожного року аж до самого Спаса. В цей час луки, поля, ліси вражають багатством квітів. Онуфрія Великого стали вважати захисником літніх квіточок і в день його шанування заборонено косити траву чи навіть її громадити. Зате дівчата за народною традицією в обідню пору 25-ого червня збирали у полі чи на околицях сіл сині волошки та червоні маки. Букетами цих яскравих квітів вони прикрашали у хаті ікони, усі закутки та своє волосся. Ці квіти є не просто одними з найяскравіших і найрозповсюдженіших у цю пору. Вони відносяться до рослин, які користуються особливою увагою українців і часто використовуються в українських обрядах. Ними прикрашали ікони та хрести у церквах протягом літа. Вони присутні і в українській вишивці як частина орнаменту. Волошка і мак в першу чергу символізують молодість та красу, скромність і простоту. Вважається, що ці квіти мають значну магічну силу як обереги від злих духів, лихої долі та всіляких напастей.

Тому їх навмисне вирощували при садибах, освячували на Маковея та Великого Спаса, а потім використовували у різних життєвих ситуаціях.

Вінки з волошок, сплетені на Зелені свята, протягом року зберігають в домівці. Особливу силу мають волошки для молодих: пучком волошок кроплять наречених на весіллі, а настоєм з волошок окроплюють галявини, де гуляють хлопці та дівчата Купальської ночі. Таким же настоєм дівчата вмиваються – і їх краса стає недоступною злим чарам. А якщо бажалося «завжди мати рожеві лиця», то потрібно натирати щічки пелюстками червоного маку ранком під час умивання в день святого Онуфрія.

Насінням маку напередодні значимих рокових свят (Різдва, Нового року, Зелених свят та ін.) обсівають хату, подвір'я, господарські будівлі – для прибутку. Наші прабабки ще зазначали:

«Мак бачить усі злі сили і має властивість не допускати їх до обійстя та оселі». Насіння з маківки, що зацвіла першою, було особливо сильним в цьому плані і на нього полювали відьми. Господині ж прикладали всіх зусиль для того, щоб зібрати і розсипати повсюди макове насіння з такої квітки. Казали, що нечистий не може проникнути до хати, поки не визбирає усі насінини. Тож таким простим методом жінки відвертали лихі сили від своєї родини та господарства. Насіння маку ще має дуже просте та практичне застосування – з нього готують заспокійливі лікувальні засоби та використовують у кулінарії як дуже смачну добавку. Без маку важко уявити українську традиційну та сучасну кухню. Він навіть входить до складу традиційної Різдвяної страви – куті. В минулому улюбленою їжею дітлахів та дорослих були саме маківники з медом та пироги з маком. Сьогодні – це в першу чергу смачний і простий складник чи начинка при приготуванні випічки та печива. Без маку, без волошок, без решти чудових і тендітних квіточок наше життя збідніло б. Давайте допоможемо святому Онуфрію їх захищати, давайте розводити їх попід хатою та милуватися ними. Давайте допоможемо літу квітнути!

Підготувала Ольга Сенишин

Пишаємося нашими дітьми!

**Соріна Дамаріс та Амелія Даяна Косовани, 5.5 років,
с. Верхня Рівна, Мараморощина**

**Анеліс та Беатрис Писля,
(4.5 та 13.5 років), с. Негостина**

**Андра та Паул Кідеша,
(6 та 10 років), с. Негостина, Сучава**